

Effekten af det tværgående samarbejde

Lige som andre kommuner har Ringkøbing-Skjern et stærkt fokus på en helhedsorienteret opgaveløsning. Men hvordan ser det ud med effekten? Danske evalueringer af tværgående indsatser har givet et blandet billede.

Nogle tværgående projekter har haft en stor effekt (VIVE, 2018), mens andre nok har skabt øget arbejdsglæde blandt de involverede medarbejdergrupper – men også genereret stigende omkostninger kombineret med ingen eller minimal effekt for borgerne (VIVE, 2017).

Disse resultater understreger behovet for at medtænke effektevaluering som en integreret del af de tværgående indsatser. Det vil sige, at man supplerer effektevalueringen med viden om, hvad en given effekt koster (omkostningseffektivitet), og om investeringen i indsatsen rent faktisk har været positiv eller negativ (cost-benefit).

Med inspiration fra blandt andet Per Nikolaj Bukhs og Karina Skovvang Christensens arbejde (2018) satte vi os for at evaluere to af Ringkøbing-Skjern Kommunes tværgående indsatser – ”Bedre ressourceforløb” og ”Arbejdsevneudviklingsforløb”.

Bedre Ressourceforløb

Formålet med ”Bedre ressourceforløb” er at forbedre borgerens arbejdssevne, så borgeren på sigt kan få tilknytning til arbejdsmarkedet – enten i et almindeligt job eller i en ansættelse på særlige vilkår, for eksempel et fleksjob. Ressourceforløbene er rettet mod en målgruppe, der

tidligere blev tilkendt førtidspension. I en tværgående arbejdsgruppe sammenlignede vi de oprindelige ressourceforløb med ressourceforløbene i projektet ”Bedre Ressourceforløb”, hvor skæringsdatoen mellem de to forløb skaber et naturligt eksperiment.

Effektevalueringen viser, at andelen af borgere, der bliver tilkendt en førtidspension, falder med 14 procentpoint fra 54 til 40 procent med ”Bedre Ressourceforløb” (se tabel 1). Faldet skyldes primært, at borgerne i stedet for at blive tilkendt førtidspension får et nyt ressourceforløb. Dermed fortsætter arbejdet med borgeren, og førtidspensionen bliver udskudt.

Merudgiften pr. ”Bedre Ressourceforløb” er cirka 55.000 kroner. Det skyldes blandt andet, at hjælpemidler og kompetenceudvikling bliver mere omfattende, og at der sker en stigning i antallet af ydelser fra Børn og Familie.

Omkostningseffektiviteten beregner vi ved at sammenholde ændringen i udgifter til indsatsen på 55.000 kr. med ændringen i effekten på 14 procentpoint. Det betyder, at det koster 390.000 kr. at undgå, at én borger i Bedre Ressourceforløb bliver tilkendt førtidspension.

Herefter beregner vi ”cost-benefit”, hvor vi sammenholder den økonomiske gevinst af indsatsen, som er, at borgeren ikke kommer på før-

“ Med henblik på at forbedre mulighederne for at prioritere mellem forskellige indsatser bør man allerede inden iværksættelsen af en given indsats sætte mål for såvel effekt, omkostningseffektivitet og cost-benefit.

tidspension i forløbsperioden, med merudgiften til "Bedre Ressourceforløb". Den økonomiske gevinst er beregnet ved nettoudgiften til førtidspension fratrukket nettoudgiften til ressourceydelse. For hvert forløb på i gennemsnit 17,5 måneder er gevinsten da cirka 57.000 kr. pr. borger. Cost-benefit analysen er lige nøjagtigt positiv (1,04), hvis man alene vurderer indsatsen ud fra et rent økonomisk perspektiv.

Konklusionen er her, at hvis effekt-målet med "Bedre Ressourceforløb" er at få borgeren ud på arbejdsmarkedet, må vi konstatere, at indsatsen ikke har nogen effekt, hvorimod hvis målet er at holde borgeren ude af førtidspension, er der tale om en dokumenteret effekt.

Arbejdsevneudviklingsforløb

I en tværgående arbejdsgruppe omkring borgere med en erhvervet hjerneskade lavede vi en før- og eftermåling af 49 borgere, der har været i et arbejdsevneudviklingsforløb (AEU-forløb) i perioden 2016-2018. Forløbene bliver tildelt udvalgte borgere med en erhvervet hjerneskade og et behov for en særlig faglighed, for at de gradvist kan vende tilbage til arbejdsmarkedet. Effektmålet er at få borgerne tilbage i beskæftigelse, som vi har defineret ved selvforsørgelse eller fleksjob.

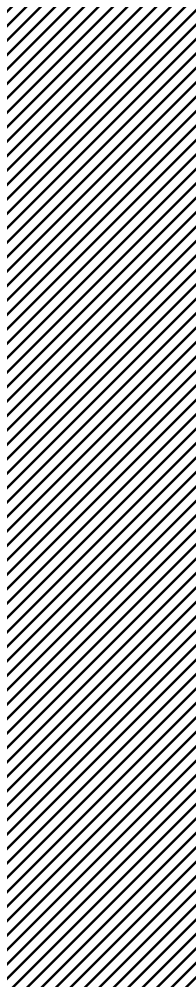
Før- og eftermålingen af AEU-forløbene viser, at beskæftigelsen stiger med 26 procentpoint fra 16 til 42 procent. Tallene dækker over, at andelen af selvforsørgende er steget fra 12 til 20 procent, mens andelen af borgere i et fleksjob er steget fra 4 til 23 procent. Denne andel er stabil i

CHARLOTTE BRANDSBORG

Faglig koordinator i Analyse & Effekt, Ringkøbing-Skjern Kommune

THOMAS ANDERSEN

Stabschef i Viden & Strategi, Ringkøbing-Skjern Kommune

månederne efter et afsluttet forløb. I samme periode er 25 procent af borgerne blevet tilkendt førtidspension, hvilket indikerer, at det ikke har været muligt at udvikle arbejdsevnen. Udgiften til et AEU-forløb er cirka 42.000 kr. eller 3.000 kr. om måneden over gennemsnitligt 14 måneder. Omkostningseffektiviteten (ICER) af AEU-forløbene beregnes på samme måde som i eksemplet med "Bedre Ressourceforløb" – ved at sammenholde udgiften til indsatsen på 42.000 kroner med effekten, som opnås af 26 procentpoint af borgerne. Det vil sige, at det koster cirka 162.000 kr. at få én borger i beskæftigelse, som her er defineret ved selvforsørgelse eller fleksjob. Cost-benefit får vi ved at sammenholde gevinsten, som er en månedlig mindreudgift på 4.100 kroner til forsørgerydelse efter endt AEU-forløb, med udgiften til indsatsen, som er 3.000 kroner i måneden. Cost-benefit analysen er klart positiv (1,37). Dette eksempel adskiller sig dog fra ressourceforløbene ved, at gevinsten ikke kan opnås med det samme, men først efter forløbet. Omkostningen til AEU-forløbene er tjent hjem efter godt tre år. Konklusionen er, at vi med AEU-forløbene har opnået både en borgerrettet og en økonomisk effekt.

Tværfaglighed fremmer den gode evaluering

Evalueringerne af de tværgående indsatser har givet især tre nyttige erfaringer.

For det første er det vigtigt at formulere tydelige og veldefinerede mål for indsatsen, inden den iværksættes.

VIVE-RAPOORTERNE

Bukh og Christensen (2018). "Strategi og styring med effekt – danske erfaringer", Djøf forlag.
VIVE (2017). "Helhedsorienteret indsats for udsatte familier", <https://www.vive.dk/da/udgivelser/helhedsorienteret-indsats-for-udsatte-familier-9758/>

VIVE (2018). "Økonomistyring af tværgående løsninger", <https://www.vive.dk/media/pure/10752/2302058>

I eksemplet vedrørende "Bedre Ressourceforløb" var der i arbejdsgruppen i alt fald tre forskellige mål i spil: At indsluse borgeren på arbejdsmarkedet, at udvikle borgerens arbejdsevne med forventning om ændret beskæftigelsesstatus og at opnå en økonomisk gevinst for kommunen. Tydelige mål sikrer, at man holder øjnene på bolden under implementeringen, at der ikke sker en målfor skydning, og at der er en reel mulighed for at evaluere indsatsen. For det andet har ovenstående arbejde vist os, at det rent faktisk er muligt at supplere effektevalueringer med vurderinger af indsatsers økonomiske omkostninger og samlede rentabilitet. Med henblik på at forbedre mulighederne for – såvel administrativt som politisk – at prioritere mellem forskellige indsatser, bør man allerede inden iværksættelsen af en given indsats sætte mål for såvel effekt, omkostningseffektivitet og cost-benefit. Endelig har vi erfaret, at såvel det forberedende arbejde med en given indsats samt den efterfølgende evaluering tilføres ekstra værdi, når fagprofessionelle, analysekonsulenter og økonomikonsulenter arbejder sammen. Det er i dette møde, at man opnår en tværfaglig tilgang til formulering og evaluering af effektfulde og efficiente, tværgående indsatser. ■

TABEL 1: EFFEKTEN AF BEDRE RESSOURCEFORLØB PÅ BESKÆFTIGELSE – STATUS EFTER 2,5 ÅR.

Afslutningsårsag	Ressourceforløb	Bedre ressourceforløb
Førtidspension	54 %	40 %
Visiteret til fleksjob	29 %	30 %
Nyt ressourceforløb	11 %	23 %
Andet	6 %	7 %
I alt	100 %	100 %
Antal afsluttede forløb	35 borgere	30 borgere
Forløbets gennemsnitlige varighed	19 måneder	17,5 måneder

KILDE: BESKÆFTIGELSE OG FLIS.

NOTE: DE AFSLUTTEDE FORLØB ER BASERET PÅ SAMMENLIGNELIGE PERIODER. "ANDET" DÆKKER OVER RASKMELDT, UDDANNELSE OG OVERGANG TIL ANDEN SAGSTYPE.